

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd yn Ystafell Gynadledda 1B, Neuadd y Sir, Rhuthun ddydd Gwener 16 Gorffennaf 2010 am 10am.

YN BRESENNOL

Mr C B Halliday (Cadeirydd), Ms M E Medley, Mr G F Roberts a Mrs P White

HEFYD YN BRESENNOL

Swyddog Monitro (IKH); L Jones (Cyfreithiwr) a Swyddog Cefnogi Craffu (EC)

YMDDIHEURIADAU

Ni chafwyd rhai o gwbl.

Dyweddod y Swyddog Monitro wrth y rheini a oedd yn bresennol nad oedd cworwm ar gyfer y cyfarfod, gan nad oedd neb yn cynrychioli Aelodau Cyngor Sir Ddinbych. Penderfynodd y Pwyllgor barhau â'r cyfarfod a pheidio â gwneud penderfyniadau o gwbl y dylai Aelodau'r Cyngor Cymunedol a'r Cyngor Sir fod yn bresennol ar eu cyfer.

225 MATERION BRYD

Ni chodwyd materion brys o gwbl.

226 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 21 Mai 2010 (a gylchredwyd yn flaenorol).

Materion a Gododd:

Tudalen 3, Penderfyniad (b) – Dywedodd y Swyddog Monitro ei fod wedi cael adborth gwerthfawrogol iawn gan Banel Dyfarnu Cymru, ar ôl y llythyr o ddiolch yr oedd wedi'i anfon at y Panel.

Tudalen 4, CYNHADLEDD SAFONAU A MOESEG – Bu'r Aelodau'n trafod ymarferoldeb galw ar Aelodau Cyngor Tref a Chymuned i fod yn rhan o'r rhaglen hyfforddi i'r Cyngor Sir. Byddai'r Swyddog Monitro'n ymchwilio i ddichonoldeb hyn ac yn cynghori'r aelodau'n unol â hynny.

***PENDERFYNWYD** cadarnhau bod cofnodion y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 21 Mai 2010 yn gofnod gwir a chywir.*

227 MYNYCHU CYFARFODYDD

Dyweddod y Cadeirydd ei fod wedi mynychu Cyngor Tref Prestatyn ddydd Mercher 7 Gorffennaf a chyfeiriodd yr Aelodau at lythyr (a gylchredwyd yn ystod y cyfarfod) a oedd yn disgrifio ei gyfraniad at y cyfarfod a'r amlinelliad a roes ar yr "Ombwdsmon Cyhoeddus yng Nghymru – Cod Ymddygiad Aelodau".

Aeth y Cadeirydd ymlaen i ddweud bod dadl wedi codi, wrth drafod y 'Cod Ymddygiad', ynghylch defnyddio iaith anffurfiol mewn cyfarfodydd, yn arbennig defnyddio enwau cyntaf wrth annerch Aelodau. Dywedodd ei fod wedi cael gwahoddiad, ar ôl y cyfarfod, gan y Cynghorydd Sir a Thref M. J. Eckersley, i ddychwelyd i Gyngor Tref Prestatyn ar ddyddiad diweddarach a thrafod y Cod Ymddygiad yn fanylach, ac roedd wedi cytuno i drafod hyn â'r Pwyllgor Safonau.

Roedd y Swyddog Monitro'n ymwybodol o gynnal niwtraliaeth yn gyffredinol ac roedd yn gwybod bod traddodiadaeth yn amrywio mewn pwyllgorau. Datganodd Mr G. F. Roberts hefyd ei fod yn pryderu pa mor anghyffyrddus y gallai fod i'r Cadeirydd drafod y materion hyn fel cynrychiolydd ar ei ben ei hun. Ar ôl pwyso a mesur, cytunodd y Swyddog Monitro mai'r ffordd fwyaf priodol ymlaen oedd petai ef yn cysylltu â Phwyllgor Safonau Caerdydd am gyngor ac wedyn yn cysylltu'n uniongyrchol â'r Cynghorydd Eckersley cyn ymrwymo i'r trefniant, gan fod cyfle i drafod materion Safonau eraill ac efallai hyrwyddo Hyfforddiant Cod Ymddygiad ar yr un pryd.

Dyweddodd Mrs M. E. Medley ei bod wedi mynychu cyfarfod Cyngor Tref Llanelwy yn ddiweddar a'i bod yn teimlo bod y rheolaeth ar y cyfarfod, h.y. proffesiynoliaeth a threfn, wedi gwella'n sylweddol ers y cyfarfodydd blaenorol a fynychodd yno. Holodd y Cadeirydd a oedd y ffaith bod Mrs Medley wedi cadarnhau ymlaen llaw y byddai'n mynychu, fel Aelod o'r Pwyllgor Safonau, wedi effeithio efallai ar ymddygiad Aelodau'r Cyngor Tref yn y cyfarfod hwnnw. Roedd yn teimlo y gallai hyn fod wedi annog yr Aelodau i ymddwyn "eu gorau glas". Teimlai Mrs Medley nad oedd hyn yn wir.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Safonau:

- (a) yn nodi'r wybodaeth ddiweddaraf a'r adborth gan yr Aelodau a oedd wedi mynychu Cyfarfodydd Tref a Chyngor lleol, a
- (b) byddai'r Swyddog Monitro'n cysylltu â'r Cynghorydd M. J. Eckersley a Phwyllgor Safonau Caerdydd i benderfynu a fyddai'r Cadeirydd yn dychwelyd i Gyngor Tref Prestatyn i drafod y Cod Ymddygiad yn fanylach.

228 ADRODDIAD BLYNYDDOL OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU 2009/10

Dosbarthodd y Swyddog Monitro gopïau o "Adroddiad Blynyddol yr Ombwdsmon 2009/10" gan gyfeirio'n arbennig at y "Cod Ymddygiad". Ar ôl ychydig o gefndir am rôl Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, roedd yr adroddiad yn disgrifio'r cynnydd yn nifer y cwynion a geir, natur y cwynion a'r hyn oedd yn achos pryder i'r Ombwdsmon.

Wrth ystyried yr adroddiad, roedd trafodaeth y Pwyllgor yn cynnwys y pwyntiau canlynol:

- Dywedwyd bod y nifer mwyaf o gŵynion yn perthyn i faes "hyrwyddo Cydraddoldeb a Pharch".
- Nid oedd yr adroddiad yn cynnig manylion o gwbl ynghylch canlyniadau'r cwynion oherwydd, yn sgil eu nifer, roedd yr Ombwdsmon wedi penderfynu peidio â chynnal ymchwiliadau
- Y farn gyffredinol oedd bod system yr Ombwdsmon yn effeithiol iawn gan ei bod yn ganolbwynt cyfeirio a bod atgyfeirio'n digwydd ar sail Cymru gyfan.
- Yn anochel, byddai achlysuron pan allai "torri" y Cod Ymddygiad fod yn destun dadlau – h.y. a fyddai gwerth mynd ar drywydd y mater neu a ellid ei ddatrys yn effeithiol yn lleol heb atgyfeirio at yr Ombwdsmon. Roedd pob achos yn unigryw.
- Cadarnhaodd y Swyddog Monitro fod Cyngor Sir Ddinbych, o ran nifer a difrifoldeb y cwynion, yn gyfartal â mwyafrif yr Awdurdodau yng Nghymru.

Holodd Mrs Medley a oedd achosion yn cael eu hatgyfeirio'n aml at yr Ombwdsmon oherwydd y gred fod gan hyn fwy o "ddylanwad" nag adrodd yn lleol. Pe na fyddai'r achwynydd yn cytuno ar benderfyniad a gynigiwyd yn lleol, eglurodd y Swyddog Monitro mai'r arfer cyffredinol oedd ei gyfeirio'n uwch wedyn at yr Ombwdsmon – ond cyngor lleol fyddai'r man galw cyntaf, fel rheol.

Ceisiodd y Cadeirydd eglurhad am y term ar dudalen 9 o'r Cod Ymddygiad (yr ail baragraff ond un) "Nid yw'r Egwyddorion yn rhan o'r Cod Enghreifftiol". Eglurodd y Swyddog Monitro y dadleuwyd yn barhaus a ddylid mabwysiadu'r egwyddorion yn gyfan gwbl gan fod perygl cael cerydd pe na fyddai egwyddorion eang iawn Nolan yn cael eu dilyn i'r gair. Cadarnhaodd mai dyma pam nad oedd yr egwyddorion, fel y cyfeirir atynt yn y paragraff hwn, yn rhan gaeth o'r cod enghreifftiol.

Cytunodd yr Aelodau fod yr adroddiad cynhwysfawr yn ddefnyddiol iawn, ond roeddent yn teimlo y byddai rhywfaint o ddadl barhaus ynghylch rhai o'r gwerthoedd h.y. "didwylledd a gonestrwydd".

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Safonau wedi cael a nodi Adroddiad Blynyddol yr Ombwdsmon 2009/10

229 CYFARWYDDYD OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU AR “Y COD YMDDYGIAD I AELODAU AWDURDODAU LLEOL YNG NGHYMURU”

Roedd yr Aelodau wedi cynnwys pwyntiau trafod o'r eitem hon yn yr eitem flaenorol ac felly gofynnodd y Cadeirydd iddynt godi unrhyw sylwadau neu gwestiynau pellach yn benodol i'r Cod Ymddygiad (y Cod).

Dywedodd y Swyddog Monitro y byddai'r Cod yn parhau i gael ei adolygu gan yr Ombwdsmon a bod croeso bob amser i sylwadau'r Aelodau felly.

Trafododd yr Aelodau bosibilrwydd gwrthdaro buddiannau y cyfeiriwyd ato yn y Cod, h.y. y posibilrwydd bod Rhan bersonol Aelod mewn mater yn cyfaddawdu ei unplygrwydd wrth wneud penderfyniad. Ar ôl pwyso a mesur, roedd yr Aelodau o'r farn mai rhwymedigaeth yr Unigolyn oedd datgan budd personol – pe ystyrid bod angen gwneud hynny o dan y Cod.

230 EITEMAU BRYS

Cyfeiriodd yr Aelodau at absenoldeb Aelodau Cyngor Sir yn y cyfarfod ac roeddent yn synnu ac yn siomedig nad oedd y Cynghorwyr wedi gallu cynnig eu hymddiheuriadau.

Cadarnhawyd y cyfarfod nesaf: 10.00am ddydd Gwener 24 Medi (Ystafell Gynadledda 1, Tŷ Nant, Prestatyn)

Daeth y cyfarfod i ben am 10.55 am

*****